

cevabı) başlığı altında çıkan mektup sebebiyle vukubulan şikâyet üzerine mesullerden gazetenin sahibi Zonguldak Milletvekili Alı Rıza İncealemdaroğlu'na isnat olunan suçun, Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldığından bu hususta yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İçtüzük'ün 180 nci maddesi uyarınca Dönem sonuna bırakılmasına karar verilmiştir (Cilt : 13 - Sayfa : 4 ve Cilt : 14 - Sayfa : 267, 332).

27 Aralık 1948

Ocak : Mart 1948 aylarına ait Sayıştay raporuna dair

(Resmî Gazete ile ilânı : 17 . I . 1949 - Sayı : 7107)

No.
1632

Ocak : Mart 1948 aylarına ait işlemler hakkında Sayıştayca hazırlanmış olan rapor üzerine Sayıştay Komisyonu tarafından yazılan aşağıdaki rapor tasvip edilmiştir (Cilt : 11 - Sayfa : 166 ve Cilt : 14 - Sayfa : 346 ve Cilt : 15 - Sayfa : 12, 24, 25).

5 Ocak 1949

Sayıştayın Mütalâası

Tarihi	Sayısı	Cinsi	Muhtevası
13 . II . 1947	2075	Verile emri	1 80
Bölümü		Dairesi	
759/3		Tarım Bakanlığı	

1. — Tarım Bakanlığı müfettişi Nurettin Tolan'ın Ekim 1947 ayı teftiş harcirağı için Saymanlık Müdürlüğüne düzenlenip vize edilmek üzere gönderilen yukarda tarih ve sayısı ile muhtevası yazılı verile emrinin incelenmesinde:

Ocak - Mart 1948 aylarına ait olup Sayıştay Başkanlığının 21 Nisan 1948 tarihli ve 278071-890 sayılı tezkeresiyle gönderilen üç aylık rapor Komisyonumuzca tetkik olundu. Raporun fıkralarına karşılık olarak ittihaz kılınan ka-

Sayıştay Komisyonu raporu

1 Sayıştay kararı musip görülmüştür:

rarlar hizasında gösterilmiştir.

Adı geçene, ikametgâhından Ulus meydanına gidip gelme otobüs ücreti olarak 180 kuruş verilmek istenildiği görülmüş ve Dairesinden alınan malûmat üzerine, Sayıştay 4 ncü Dairesince yapılan görüşme sonucunda

Müfettiş ve memurlara ikametgâhlarından vazife mahallerine gitmek için başkaca nakil vasıtası ücreti verilmemekte olduğundan bu gider için düzenlenmiş olan verile emrinin kabulüne imkân görülmediğinden reddine karar verilmiş olmakla mezkûr verile emri bu hususta düzenlenen tahrir ile birlikte dairesine iade edilmiş idi.

İsbu tahrir üzerine Tarım Bakanlığında alınan tezkerede zikrolunan verile emrinin vizesi istenilmiş olmakla keyfiyet, Genel Kurulun 2 II 1948 tarihindeki toplantısında görüşülerek sonuçta :

Şehir içinde vazife ile bir tarafa gönderilen müfettiş ve memurların ikâmetgâhlarından vazife mahallerine nakil vasıtası verilmesine kanuni mesâğ olmadığı ve Tarım Bakanlığının tezkeresinde bu hususta ileri sürülen sebep ve düşüncelerin dördüncü daire kararının tadilini müstezim bulunmadığı cihetle müfettiş Nurettin Tolan'ın ikametgâhından Ulus Meydanına kadar ihtiyar ettiği bahis konusu otobüs ücretinin kabulüne imkân görülemediğine karar verilmiş ve bu karar Tarım Bakanlığına bildirilmiştir.

Tarihi	Sayı	Cinsi	Muhtevası
18 IX . 1947	1282	Verile emri	1445,69
Bölümü	Dairesi		
187/2	Adalet Bakanlığı		

2 — Adalet Bakanlığı Saymanlık Müdürlüğüne Ankara Telefon Müdürlüğü namına düzenlenerek vizesi için gönderilen yukarda tarih ve numarası ile muhtevası yazılı verile emrinin incelenmesinde ;

Temmuz 1947 ayına ait telefon mükâleme ücretini muhtevi faturada 6237 numaralı telefonun, teftiş kurulu başkanının evine ait olduğu yazılı bulunduğu görülmüş ve bu hususta dairesinden alınan malûmat üzerine Sayıştay

2. — Sayıştay kararı yerinde bulunmuştur.

Birinci Dairesince yapılan görüşme sonucunda Maliye Bakanlığı ve P. T. T. idaresinin 1946 yılı bütçelerinin B. M. Meclisi Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında, memurların hususi ikametgâhlarındaki telefonların tesbiti ile bundan böyle, bu hususta bir kanun tedvin edilinceye kadar, hususi ikametgâhlara telefon konulmaması ve gerek tesis masraflarının ve gerekse mükâleme ücretlerinin kabul edilmemesi kararlaştırılmış olduğundan artık eskiden olduğu gibi her hangi bir sebep ve zaruret dermeyaniyle hususi ikametgâhlara masrafı Devlet Bütçesinden verilmek üzere telefon konulması imkânı ortadan kalkmış bulunmaktadır. Nitekim, verilen emri arasında bulunan evrak münderacatından anlaşıldığına göre, diğer bütün daireler gibi Adalet Bakanlığınca da, Bütçe Komisyonunun yukarıda sözü edilen kararına uyularak mezkûr karardan sonra teftiş kurulu Başkanının hususi ikametgâhında bulunan telefonun mükâleme ücretleri Bakanlık Bütçesinden verilmemiş olduğu halde bu kerre, her hangi bir mülâhaza ile tekrar bütçeden verilmek istenilmesi Bütçe Komisyonunun kararına tamamen aykırı bulunmuş olduğundan buna ait masrafın kabulü mümkün görülememiş olmakla resmî telefonlara ait mükâleme ücretlerini de muhtevi bulunan mürsel verile emrinin bu suretle ıslahına talikan reddine karar verilmiş olmakla mezkûr verile emri bu hususta düzenlenen takrir ile birlikte dairesine iade edilmiş idi İşbu takrir üzerine Adalet Bakanlığında alınan tezkerede bâzı esbap serdiyle yukarıda bahsi geçen telefonun Bakanlık hesabına devamının Genel Kurulca karar altına alınması istenilmiş olmakla keyfiyet, Genel Kurulun 12 . II . 1948 tarihli toplantısında da görüşülerek sonuçta,

Adalet Bakanlığının yazısına nazaran; Tef-tiş Kurulu Başkanı Sezai Bilge'nin evinde eskiden beri bulunan bahis konusu 6237 numaralı telefonun bidayeten şahsan abone edilmiş iken 8 VI 1943 tarihinde Bakanlık hesabına alındığı ve 1946 yılına ait Maliye Bütçesinin Bütçe Komisyonunca konuşulması sırasında Devlet bütçesinde mevcut telefon haberleşme ödeneklerinden bâzı memurların ikametgâhlarındaki telefonlar için yapılan harcamalarda bahis konusu edilerek hususi ikametgâhlarındaki telefonların tesbiti ile bundan böyle bu hususta bir kanun tedvin edilinceye kadar evlere tele-

fon kurulmaması kararlaştırılması üzerine 29 . II . 1946 tarihinde tekrar şahsi abonesine terk olunduğu anlaşılmakta olmasına göre Bütçe Komisyonunun sözü geçen kararı muvacehesinde yeniden Bakanlık hesabına alınarak mü-kâleme ücretlerinin Bütçeden tesviyesi cihetine gidilmesi doğru görülememiş ve Bakanlığın tezkeresinde bu hususta ileri sürülen sebep ve düşünceler, ret takririne esas olan daire kararının değiştirilmesini icap ettirecek mahiyette bulunmamış olduğuna karar verilmiş ve bu karar Adalet Bakanlığına bildirilmiştir.

Tarihi	No.
5 . 2 . 1948	1833
4 . 3 . 1948	1838

3 — Vakıflar Genel Müdürlüğünden alınan bir yazıda Evkaf Zeytinlikler İşletme İdarelerinin bütçe yılının değiştirilmesi istenilmiş olmakla bu hususta Genel Kurulun 5 . II . 1948 tarihindeki toplantısında yapılan görüşme sonunda :

Vakıf Zeytinlikler İdarelerinin senelik muamelelerine ait bilânço yılı mebdeinin Maliye Bakanlığının muvafakatiyle Ekim ayı olarak tesbit edilmesi üzerine Aydın ve Ayvalık Vakıf Zeytinlikler İşletme Müdürlüklerinin 1947 yılı Bilâncolarının (1 Ocak - 30 Eylül) dokuz aylık devreye munhasır olmak üzere tanzim edilmek suretiyle Sayıştaya gönderilmiş bulunmakta ise de Maliye Bakanlığının bu hususta Genel Müdürlüğe yazılan bir sureti dosya arasında bulunan 17 Mayıs 1947 tarih ve 23304 - 15 - 10777 sayılı tezkerede mütedavil sermayeli zeytinlik işletmelerinin ticari yıllarının 1 Ekim - 30 Eylül devresi olarak değiştirilmesinin ve ilk yıla mahsus olmak üzere beyannamelerinin 1 . I . 1947 - 30 . IX . 1947 devresi için dokuz aylık verilmesinin ve bundan sonra yeni ticari yılın tatbikına başlanmasının muvafık görüldüğü bildirilmekte olup bu işara göre adı geçen Bakanlıkça sözü edilen İşletme İdarelerinin ticari yılının sırf Kazanç Vergisi tarhiyatı bakımından ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 9 ncu maddesindeki müsaadeye dayanılarak değiştirilmesinin kabulü cihetine gidildiği anlaşılmakta bulunduğundan ve muvafakat veya müsaadenin bütçe yılına ve Sayıştaya verilmesi lâzımgelen

3. — Sayıştay kararı kanuna uygundur.

idare hesapları ile bilânçolara teşmili doğru bulunmamış olduğu gibi 2395 sayılı Kanundan sonra yürürlüğe konulmuş olan vakıf memba sularıyla Orman ve Zeytinliklerin işletmesi hakkındaki 3913 sayılı Kanununun 7 nei maddesinde (senelik muamelâtı mübeyyin bilânço ve kâr ve zarar hesabı ayrıca tutularak her malî sene sonundan itibaren dört ay zarfında tetkik edilmek üzere Divanı Muhasebata verilir) diye yazılı olmasına ve malî sene, 4698 sayılı Kanunla Ocak ayının birinci gününden Aralık ayının sonuncu günü olarak tesbit edilmiş bulunmasına göre sözü geçen İşletme İdarelerinin her hangi bir sebep ve zaruret ilcasıyla bütçe yılının değiştirilmesi icabettiği takdirde bunun yine kanuni müsaadeye istinat ettirilmesi gerekeceği cihetle böyle bir müsaade istihsal edilmedikçe sözü edilen müesseselerin bilânço yılının da değiştirilmesi doğru görülmemiş olmakla mürsel bilânço ve eklerinin şimdikiye kadar olduğu gibi malî yıl itibariyle tanzim edilmek üzere iadesine ve emsali müesseseler hakkında da o yolda muamele ifası icabedeceğine karar verilmiş olduğundan keyfiyet Vakıflar Genel Müdürlüğüne yazılmıştı.

Bu husustaki tezkereye, Vakıflar Genel Müdürlüğünden alınan cevapta; bazı esbap serdiyle zikrolunan hesabın dokuz aylık olarak düzenlenmesinde kanuna muhalif bir cihet görülmemekte olduğundan durumun bir kere daha incelenmesi istenilmiş olmakla keyfiyet Genel Kurulunu 4 . III . 1948 tarihindeki toplantısında tekrar görüşülerek sonuçta :

Vakıflar Zeytinlikler İşletme idarelerinin bütçe yılının değiştirilmesi hakkında Vakıflar Genel Müdürlüğünün tezkeresinde ileri sürülen sebep ve düşünceler, esasen daha önce bu konunun Genel Kurulca görüşülmesi sırasında göz önünde bulundurulmuş ve keyfiyet bu bapta ittihaz olunan 5 . III . 1948 tarihli kararda belirtildiği üzere bu müesseseler ticari yılının Maliye Bakanlığınca değiştirilmesine muvafakat olunmasının, Sayıştaya verilmesi lâzım gelen İdare hesapları ile bilânçolar yılının da değiştirilmesini müstelzim bulunmamış olduğundan bu hususta kanuni bir müsaade alınmadıkça bu müesseseler bilânçolarının ticari yıl üzerinden tanzim suretiyle Sayıştaya gönderilmesi doğru olamayacağına karar verilmiş ve keyfiyet

o suretle Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirilmiştir.

Tarihi	No.
8-9 3.1948	1839

4. — Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığı'nın 1944 Bütçe yılı idare hesabının incelenmesinde

İstanbul Bayındırlık ortaklık ve kurumları komiserlerinden Samuhi Kurtkan'dan açılan 70 liralık Taşra komiser kadrosunun merkeze alınarak bu kadroya 80 lira asli maaşlı Özlük İşleri Müdürü İzzet Gener'in 6 . IV . 1945 tarihinde vekil tâyini ile adı geçene bu tarihten itibaren üte bir ölçüsünde vekâlet maaşı verilmiş olduğu görülmüş ve bu işlem 3611 sayılı Kanunun 24 ncü maddesi hükmü ile telif edilmemiş olmakla bu hususta dairesinden alınan malumat üzerine Sayıstay Birinci Dairesince yapılan görüşme sonunda

Umumi muvazeneye dâhil daireletin, 3656 sayılı Kanunun birinci maddesi mevzuuna dâhil olan ve mezkûr kanunun ikinci maddesine bağı (1) sayılı cetvelde yazılı teşkilât kadroları, merkez ve iller teşkilâtları olmak üzere iki kısma ayrılmış olduğu cihetle merkez teşkilâtına dâhil bulunan bir kadronun taşraya ve taşra teşkilâtına dâhil bir kadronun da merkez teşkilâtına ilâvesi esas itibariyle 3656 sayılı Kanunun asıl hükümlerine aykırı olmakla beraber, bu kanunun hini tedvininde kanunla tesbit edilen kadroların zamanla kifayetsizliği veya ifası Bakanlıklara mevdu işlerin merkezde veya her hangi bir ilde çoğalması yüzünden daha fazla kadro ile çalışmayı icap ettirecek bir şekil alması gibi zaruretlerin hâsıl olabileceği düşüncesiyle merkez veya iller teşkilâtına dâhil kadrolarda istihdam edilmekte olan memurların lüzum görülen yerlerde çalıştırılabileceği hakkında; 3656 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce hemen bütün Bakanlıklar teşkilât ve görevlerine dair olan kanunlarda yer almış bulunan hükümler ilga edilmeyerek yürürlükte alınmış bulunmakta ve ezcümle Bayındırlık Bakanlığı Teşkilât ve görevlerine dair olan 3611 sayılı Kanunun halen yürürlükte bulunan 24 ncü madesinde: (Nafia Vekâleti merkez ve taşra teşkilâtında maaş veya ücretle istihdam et-

4. — Sayıstay kararı musip görülmüştür

mekte olduğu her hangi bir memur veya müstahdemi; ifası vekâlete ait bir iş için orada vekâlet teşkilâtı ve münhal vazife bulunup bulunmaması ile mukayyet olmaksızın kadroda gösterilen tahsisatla merkez veya taşrada dilediği yerde kullanabilir.) Denilmek suretiyle Bayındırlık Bakanlığına bir yetki tanınmış ve buna nazaran Bakanlıkça bilfarz iller teşkilâtına dâhil bulunan her hangi bir kadroda istihdam edilen bir memurun, görülecek idari lüzum ve zaruret üzerine kadrosu ve tahsisatı ile birlikte merkeze nakledilip orada istihdamı teviz edilmiş bulunmaktadır. İşbu metne göre cevazı kanuni, kadronun bir yerden diğer bir yere nakline değil bu kadroları fiilen ve asaleten işgal etmekte ve o unvan ile vazife ifa eylemekte olan memur ve müstahdemlerin istenilen yere nakledilebilmesine mâtufluk olup Teadül Kanununun esas prensiplerine aykırı bulunan bu hükmün istisnaen yürürlükte alıkonulmasından maksat dahi yukarda izah edildiği üzere, işleri çoğalan bir teşkilâta gereken fiilî yardımın yapılmasını veya ifası vekâlete mevdu bir işin bulunduğu yere bir memur izamını teminden ibaret bulunduğuna ve münhal olan kadronun böyle bir yere naklinde fiilî bir fayda tasavvur edilemeyeceğine nazaran, vâzı kanunca, kadroda istihdam edilmekte olan memurun nakli keyfiyetinin düşünülmüş olduğu kendiliğinden tezahür eder

Mesele; İstanbul Bayındırlık Teşkilâtına dâhil bulunan komiserlik kadrosunda istihdam edilmekte olan bir memurun merkeze naklinden ibaret bulunsaydı bu nakil keyfiyeti 24 ncü madde ile istihdaf edilen maksada uygun bir muamle addedilebilir idiyse de; münhal bulunduğu bildirilen mezkûr kadronun işlerin çokluğuna binaen merkeze nakli ile bu kadroya esasen vazifeli bulunan diğer bir memurun vekâleten tâyini, işlerin dairesinin iddiası veçhile süratle ifasını teminden çok uzak kalır.

Bu itibarla, yapılan tâyin, vâzı kanununun istihdaf eylediği gaye ve maksada aykırı ve dolayısıyla Zatişleri Müdürü İzzet Gener'e verilen vekâlet aylıkları yolsuz ve kanunsuz bulunmuş olup bu cihetin sarfiyatın taallük eylediği yıl idare hesabının yargılanması sırasında kazaî surette karara bağlanması tabii bulunmakla beraber yapılan bu yolsuz muamelenin şimdiden ıslahı için bu baptaki masrafın kabul edilmemiş

olduğunun tahrir ile Bayındırlık Bakanlığına bildirilmesine karar verilmiş olmakla keyfiyet Bayındırlık Bakanlığına arz edilmiş idi.

İşbu tahrir üzerine Bayındırlık Bakanlığın-
dan alınan tezkerede bazı esbap serdiyle duru-
mun esaslı bir şekilde Genel Kurulda incelen-
mesi beyan edilmiş olmakla keyfiyet, Genel
Kurulun, 8 - 9 . III . 1948 tarihlerindeki toplan-
tısında görüşülerek sonuçta;

Bayındırlık Bakanlığın Teşkilât ve Vazifeleri
hakkındaki 3611 sayılı Kanunun 24 ncü madde-
si hükmünün; Bakanlık Teşkilâtı dâhilindeki
kadrolarda fiilen vazife görmekte olanlardan
Bakanlıkça görülecek idari lüzum ve zarurete
göre bir kısmının çalıştırılmakta oldukları yer-
lerde Bakanlığa ait her hangi bir iş için kadro-
da gösterilen tahsisatiyle birlikte diğer yerlere
nakillerinin temini için Bakanlığa yetki veril-
diğini tazammun etmekte bulunduğu cihetle
kadroda müstahdem memurların nakli keyfiye-
tine hasrı gerekmekte ve esasen aynı maksatla
yani işleri çoğalan ve bu yüzden yardıma ihti-
yaç gösteren bir teşkilâta yardımda bulunma-
sını sağlamak maksadiyle diğer Bakanlıklar
teşkilât kanunlarında aynı şekilde mevcut hü-
kümler öteden beri bu suretle imal ve tatbik
edilegelmekte bulunmuş ve bu itibarla da sö-
zü edilen 24 ncü madde ile Bakanlığa verilen
yetkinin Bakanlık teşkilâtında açılan kadroların
bir yerden diğer bir yere nakli ve bu kad-
rolara o yerde esasen vazifeli bulunan diğer bir
memurun vekâleten tâyini suretiyle imalı ka-
nun vâzınının maksadına uymıyacağı cihetle
doğru görülmemiş ve Bakanlık tezkeresinde bu
hususla ileri sürülen sebep ve düşünce ise; ret
takririne esas olan Birinci Daire kararının ta-
dilini müstelzim bulunmamış olduğundan me-
selenin üç aylık raporla Büyük Millet Mecli-
sine arzına karar verilmiş ve bu karar Bayın-
dırlık Bakanlığına bildirilmiştir.

Yüksek Meclise arzedilmek üzere Yüksek
Başkanlığa sunulur.